

splošnem še popolnoma nejasen, ker se še nobena stranka ni za to ali ono trdno stališče zavzela.

Gosposka zbornica. Naš cesar je staro predsedstvo gosposke zbornice zopet imenoval. Predsednik je knez Alfred Windischgrätz, podpredsednika pa Maks Fürstenburg in Alojz Schönburg Hartenstein.

V ogrski državni zbornici je pričela obstrukcija. Imelo bi se namreč vojaško reformo razpravljati. Ali madžaronski nezadovoljneži so se temu vprli. Obstrukcija je temnevarnejša, ker se je vse zdržalo kar ne koraka s Khuen-Hédervaryjevo vlado. Stara sovražnika Košut in Jušt sta postala prijatelja. Pri takih razmerah so dnevi ogrske državne zbornice bržkone šteti.

Vseslovenski časnikarski kongres zboruje v Belgradu. Seveda je navdušenje proti Avstriji velikansko...

Dunajski klerikalci so, kakor znano, pri zadnjih državnoborskih volitvah grozovito prapadli. Zdaj pa je prišlo med njimi do velikanskega notranjega boja. Naravnost gorostasne škandale očitajo ti krščansko-socialni voditelji na Dunaju zdaj drug drugemu. Dunajski župan n. pr. je zdaj hudo napadel podžupana Hierhammerja. Prisega je tudi že do raznih tožb in dvobojev. Iz prisega je razvidno, kako brezvestno si polnijo klerikalci po celiem svetu svoje žepe, kadar pridejo do vlade. So pač stranka kritarjev, ki pozna edino „boga“ Pobasaj!

V Zagrebu priredili bodejo sredi avgusta vseslovenski sokolski izlet. Protivavstrijska gonja se bode zopet od strani znanih hujšačev širila. In tudi marsikaterega slovenskega mladeniča bodejo na ta lim spravili.

Na Srbskem so imeli ministersko krizo; zdaj se je Milovanović posrečilo, sestaviti novo vlado, ki obstoji večidel iz staro-radikalcev. Prišlo bode tudi bržkone do novih volitev.

Umrla je v Turinu portugalska kraljica-vdova Marija Pia. Bila je kot soproga kralja Ludovika II. vladarica od 1. 1861—1889. Ko so lansko leto Portugalcii njenega sina iz trona pregnali, odpotovala je v Italijo, kjer je zdaj umrla.

Na Angleškem se je zadnje mesece sem razvitek pričel, ki bode agrarno upravo popolnoma spremenil. Cela vrsta graščakov je namreč svoja posestva popolnoma ali pa deloma razprodalo i. s. so graščaki sami svojim najemnikom farme v prodaj ponudili. V večih slučajih so najemniki s tem že lastniki farm postali. Vse kaže, da se bode to razdiranje velikih graščinskih posestev še nadaljevalo. Na ta način se bode več malega potrebatega kmetskega posestva uresničilo, ker je zelo zanimivo. Kmetijstvo torej tudi v najbolj industrijskih deželah še ni na smrt obsojeno!

Politični umor. Iz Konstantinopla se poroča, da je bil tam Seki Bei iz političnih vzrokov umorjen. Seki Bei bil je nasprotnik mladoturške stranke in so ga vsled tega iz življenja spravili. Pravijo, da so morilce že vjeli.

Zobna krêma

KALODONT

Ustna voda 40

tako dobri, da so mi dali brci; skočil sem iz voza in videl devet solncev ter — parlament. Najprve sem stopil v neko malo hišico; mislil sem, da je to parlament. Pa tam je le voda tekla in nekateri poslanci so hlače zapenjali, zgoraj pa je bilo napisano: „Hier.“ Šele potem sem najdel pravi parlament. To ti je pa velika hiša, sakrabort, večja kot pšelarska kosarna. Najprve sem si prasne čevlje s šnajctihelcom obriral, potem pa obraz. In šel sem ter potrkal na velika vrata. Nikdo ni odprl. Počakal sem in še enkrat potrkal; nikdo ni odprl. Presneto nobel so v parlament! Trkal sem in trkal in trkam še zdaj. Marsikaj premišljujem, kako lepo je, ako je človek doma pri vinčku natrkan. Ali zdaj sem lačen in žejem in trkam. Kadar mi bodejo odprli, ti pišem naprej. Zdaj pa trkam, trkam, trkam... Tvoj prijatelj

Micha Brenčič.

Dopisi.

Iz ptujske okolice. Miha Brenčič že deli podporo! Dobil jo je že veleposestnik in krčmar Krefl na Grajeni pri Vurbergu. Čakal sem, da bo se isti zato tudi javno zahvalil; zakaj se nini, ne vem. Ko sem se pripeljal predzadnjo nedeljo z božjo poti slučajno skozi Grajeno, ostrmel sem, ko sem videl Kreflovo hišo vso v zelenju in množico ljudstva kot tistikrat, ko je Jezus nasilil 5000 mož. Bilo pa je tudi nekaj podobnega. Ker sem opazil med množico tudi nekaj svojih faranov Urbančanov, zato sem se drznil stopiti v hišo, da izvem vzrok teh množic in okinčane hiše. Bile je to: Brenčič se je vozil na božjo pot na Ptujsko goro; nazaj grede pa se je namenil zglasiti v Vurbergu in Vurberžanom zahvaliti za njih nemnost, da so ga skoraj ednoglasno volili. Govorilo se je, da ga bo dal kar cel polovnjak pri Kreflu na pipi. (Aha, zato te množice!) Razočaranja bilo je že letos povsod veliko, tako tudi tukaj. Pripeljal se je okol tretje ure popoldne; pilo se je tako, da je stekel polovnjak že ob petih, seveda po 80 v, če si ga je kdokupil. To je bilo 240 kron. Pilo pa se je naprej, kak sem zvedel do pondeljka belega dne, kar je menda dalo še 240 K, skupaj 480 K. To je že izdatna podpora za Krefla, samo mal bolj hvaležen bi naj bil Brenčič. Pa pojdimo k sprejemu. Ko se je pripeljal Brenčič z milostljivo gospo, skočila je cela kopa pevcev in pevk, cerkevih in drugih, obstopili voz ter zapeli sprejemno pesem. Če se ne motim bil je psalm: „Rosite nebesa pravičnega“ itd. Obstopili so ga tako, da še iz voza ni mogel, da ne bi stopil farovški dekli na kurja očesa, nakar je ista milo zamjavkala. Ko so speli do konca, intoniral je Krefl grmoviti „živijo“ za drugim, da je začela končno vsa fara kričati in noretih z mojimi Urbančani vred. Končno spravili so Brenčiča k jedni rezervirani mizi, kjer mu je držal nek Felucijan s prejemnim govor, v katerem je proslavljal Brenčiča kot poslanca vse hvale vrednega, vsega zmožnega in vsemogočnega. Zaključil je svoj govor z zopetnim trikratnim „živijo“, da se je v tri fare razlegalo. Le farovška dekla A. Petri je začela besneti, da premalo kričijo; posebno se je obdrognila na nekega Malekovega Jura, naj bolj kriči. Iсти je sedel na nekej tesarski stolici, ker drugih sedežev ni bilo več za dobiti, držal svoj liter med koleni, ker je mislil da je zastonj, na komando

že imenované dekle potegnil trikrat sapo in vplil tako orjaško svoj „živijo-o-o-o-o-o-o-o“ je zasmrdelo do nebes. To je bilo na komando svinjske dekle. Nato je prevzel besedo Brečič, objubil vse mogoče in nemogoče; nato je povoril Krefl, nato gramofon, potem zopet Felucjan, neko revše mlečno ne vem je mešanec kak drug funkcionar; ta je zagovarjal Brenčičev nezmožnosti, namreč nevednost in kimanja in seveda na komando župnikovo ali deklino, ne vem. Tako so se ti slavospevi vrstili med Brenčičem, Kreflom, Felucijanom, gramofonom, pevci do pete ure, nakar se je Brenčič dvojica zmagovalno dvignila k odhodu. Nato tem ko je naprejal, intonirali so cerkveni pesni svoje že od „živijo“ hripare glasove v pesni odhodnico. Obstopili so zopet voz, zapeli zase „Glejte že solnce zahaja!“ Brenčič kar ni mogel naprej, poslušal je in gledal krasno z zelenj in okinčano hišo. Ja Krefl, zakaj pa je niste tistikrat okinčala pred leti, ko so hodili stražmožven in noter? So ja isti večji gospodje kot kralj poral Brenčič. Ja še celo sodni svetnik iz Maribora Vas je obiskal, pa nič ni bilo zelenja. Pa to nimogrede. Malekovega Jura je prepel celo „Glejte že solnce zahaja“. Brenčič je pognal krov potem pa šlo je zopet „los“ pri Kreflu in pondeljek pol petih v jatru se je pilo, pleso in pelo, da so tudi Marijine družbenice manj kerga zvrnile in marsikaj slišale. Kje pa se Vi ostali, gosp. župnik? Saj ste tudi objekt bote pršli počastit zveličarja Brenčiča? Pač ni lepo, da daste oznaniti in vabiti pri oskrbi, pošljete Marijino družbo, potem jih pustite same celo noč piti in plesati. Kaj bilo po Krčevinh blato? Od Vas bi se vam Brenčič kimat naučil, ker tega ne zna nikakor graciozno kot Vi. Ja! Glejte že solnce zahaja. Kar sem videl in slišal isti dan na Grajeni, prepričan sem da je Vurberžanom solnce davno zašlo, že s tistem dnem, ko ste se Vi župnik začeli brigati za politiko. Kedaj je tak volilni boj, kedaj toliko sovrašta na pazišču, kak sedaj? Vendar so se volili brezdomno sposobnejši poslanci kot sedaj. Kdo je kritik, so noreli nekteri Urbančani, Vurberženi pa vsemi, pri Kreflu? In Krefl! Imeli smo Vas razsodnejšega moža, da ste se tudi Vi vkljukovali temu čudnemu učitelju miru? Ker to nese, tako se pride do podpor. Pač resnične besede, ki jih je zapisal Corvin: „Hüte dich de Maultiers von hinten, des Weibes von vorne, des Wagens von de-

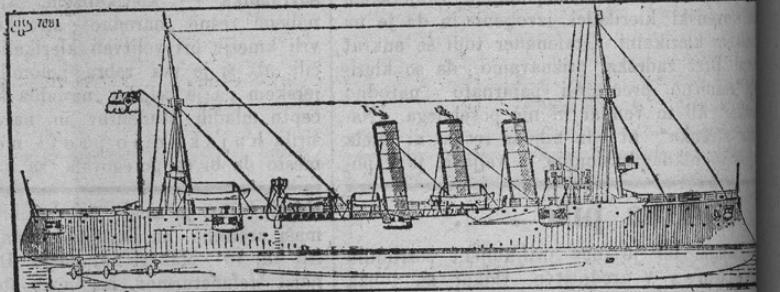
Seite, f en a i sem sliš dñi. N Krefl, seveda nič raz slovenske. Govori s ke zbo le klobne ne bo...

Iz Breučič volilcev namreč Kicarci volili, zelo po sirotev hribovs

Iz napred Sedaj v svoj de klerika ključa

javila podu Clane cije vedel niti rujej. Tako stanj obdr sama ako s čit drug cev kriti in p sodi kada in k nas stra za l gor ima bi Nar

Dogodki v Marokku.

Der nach Agadir entsandte deutsche Kreuzer „Berlin“.

Ansicht von Agadir

Zur deutschen Marokko-Aktion.

Agadir je eno najvažnejših pristanišč in trgovinskih mest. Vsled tega hoče parnik „Berlin“ tamoznje nemškega darske interese varovati.

Seite eines politisierenden Pfaffen aber von allen Seiten.“ — Ker sen sišali isti dan se zanimivega, pride prihodil. Nazadnje še nekaj novic. Na veselic pri Kreju bila je navzoča tudi Dunajčanka A. P. svedka trda Nemka. Vendar je rekla, dasi ni ni razumela, videlo se pa je da še Brenčič slovensko ne zna govoriti, kaj šele nemško. — Govor se, daje dr. Ploj imenovan članom gospodske zbornice. Potem pa gosp. Brenčič in Korošec, ki klobuk pod pazduhu, sicer v vajnih oblub je to niti dr. . . . kaj šele maslo.

Štajercijanc.

Iz Krotovca pri Ptiju. Tukaj se je Franc Brenčič po ožji volitvi prav lepo zahvaljeval milicem iz Kicarja, da so klerikalno volili, namreč Miška iz Spuhla; s zategadelj ostanejo Kicarci zopet v „sirotenbergu“. Ako bi napredno volili, bi dobili glavno cesto v Kicar, katere je zelo potrebno spremeniti, bi se tedaj Kicar iz „sirotenberga“ v „Stadt-Wien“ po slovensko hrvaški Dunaj prelevil . . .

Iz Ragoznice pri Ptiju. Pri nas je bil nek naprednjak svoj čas prisiljen klerikalno voliti. Sedaj ko se je otepel „posojilnice“ ter pobasal svoj delež, ima tudi svoj vodnjak, da mu ni treba kalne vode piti. So mu nakrat odpale klerikalne verige in se piše M. Hočevar in dva ljeta na vskriž. Se mu je žalost v veselje spremeniла in bode zanaprej vsakega odjemalca lahko z večjim veseljem in uljudno s svojim hujšarskim delom postregel.

391

V letovišču

nam kaj dobro služijo priljubljene in praktične

MAGGI^{jeve} kocke à 5 h
(gotova goveja juha).

Samo prave z imenom MAGGI in varstveno znamko zvezdo s križcem. Druge kocke niso MAGGI'eve!

V škatlah po 50 kock K 2.50
V škatlah po 100 kock K 5.—

Proti klerikalizmu!

Celovška vrla „Bauern-Zeitung“ objavila je v zadnji številki zanimivi članek, ki je podprtih tudi za naše spodnještajerske razmere. Članek se v glavnih potezah tako le glasi:

„V prvi vrsti bi opozarjal na organizacijo nasprotnikov. Občudovali bi jo, ako bi ne vedeli, da imajo stanovske agitatorje, ki niso niti en dan od svojega dela proč in ki nadzornojo ljudi ter vplivajo nanje brez prenehanja. Tako delo je potrebno, ako se hoče posestvo stanje ne samo pridobiti, marveč tudi za trajno održati. Lahko se sicer reče, da dobra stvar sama za se vpliva; to se pa zgodi še tedaj, ko je človek o dobrem že prepričan in ako ni s čitanjem in v družbi s svojimi nazori na drugo mnenje dresiran. Blaga naloga izobraževanja je, da prizvogojijo prebivalstvu zmožnost kritike, da se ne veruje več vsakemu sleparju in pripovedovalcu bajk, da pričnejo ljudje sami sediti in odgovarjati. Kritika je tudi tedaj dobra, kadar se jo izvršuje, ker priporoča poboljšanje in ker nismo nepoboljšljivi, kar tudi o svojih nasprotnikih ne moremo redno trditi, ker njih skrinate dogme tega ne dovolijo.“

Krepkejsa organizacija je torej prvi pogoj za boljši razvitek, po katerem hrepenimo v blago vseh stanov našega prebivalstva.

Ali tukaj se grē še za več. Vsak Korošec ima lepo svojo domovino in celega srca rad in trdi imel, da se jo tudi zunaj vedno spoštuje. Naravnost trdil bi, da je koroška dežela naši

črni Avstriji kakor svitla zvezda, ki nam obljubuje boljšo bodočnost.

Od kje to pride? Mislim da od nepremagljive svobodomiselnosti naših mož. Mi smo verski, ali klerikalni inismo. Plavo nebo, ki visi nad našimi gorami in krasnimi jezeri, si ne pustimo s kutami zakriti. Naše srce nam kaže veliko razliko med vero in zlorabo vere. Duhovnik spada k oltarju, ne pa na politični shod. Naše ljudstvo ne mora politikujoče duhovščine! In tako bode tudi zanaprej ostalo.

Jako napacno pa bi bilo, ako bi v svojem veselju pozabili, da črni sovražnik vedno deluje. V vsakem posameznem farovu ima svojo agitacijsko pisarno in vsak duhovnik mora dostikrat na zapoved od zgoraj namesto svitlobi temi služiti. Naloga jim je osuženje vesti in prostosti mišljenja v interesu klerikalizma. Žalostno delo to!

Ali mora duhovništvo tako politiko uganjati? Mora! Drugače ga lahko vsaka tercijalka denuncira. Vedno visi nad duhovniško glavo Damoklejev meč odslovljenja. Ta meč zadene ravno tiste duhohnike, ki nočejo klerikalne politike uganjati, kar je kako dobro slučaj župnika Česky v St. Ilju dokazal.

Bila bi pravzaprav naša dolžnost, da pomagamo duhovnikom iz te nečloveške sužnosti. Saj vendar ti moderni sužnji naše otroke vzgojujejo; nemogoče nam je pričakovati, da bi sužnji naši deco v prostem mišljenju vzgajali. Zato pa mora boj proti klerikalizmu vseživljenju in vsem kriplji pričetki. V vsaki vasi, v vsakem mestu morajo resni napredni možje skupaj stopiti, da se posvetujejo, ne samo o sedanjosti, marveč tudi o bodočnosti, kar bode našim otrokom prostost zagurilo.

Treba je vstvariti protiklerikalno zvezo. Ta bi služila veri, ker bi se borila proti klerikalstvu. Služila bi protostoti, ker vera ne sme biti vezana na politične strankarske nazore. Služiti bi imela kulturi in napredku; kajti še tedaj, ko bode ljudstvo izpozna, da daje vera moč in hrano za boj za obstanek, še tedaj boda protikrščanski klerikalizem premagan.

Naprednjaki! Kadar stoji sovražnik že na zidovju, treba se je strahopetno udati ali pa junaško do smrti boriti. Pri nas še ni tako daleč! Porabimo čas, borimo se, dokler je dan! Klerikalizem mora biti premagan!“ R.

Podraženje železa potom kartelov.

Poslanec A. Schmid objavil je velezanimive številke o razmerah v avstrijski železni industriji. Ker je ta zadeva velevažna glede splošne državine, naj omenimo tudi mi glavne podatke.

Vlada je l. 1906 z Nemčijo trgovinsko podobo sklenila, v kateri se je glede železa sledče colnine določilo:

Surovo železo	K 1.50	to je 20%
dolgo železo (Stabeisen)	6 —	60 "
pleh	9 —	70 "
tregerji	7 —	70 "
drat	9.50	70 "
vlite cevi (Gussröhren)	5.75	70 "
kovane, (Schmiedröhren)	4.35	70 "

Te izredno visoke varstvene colnine omogočile so naravnost škandalozne dogodke v kartelih, sploh pa uresničenje podkartelov in sindikatov. Na podlagi takih razmer se je moralno n. pr. v Avstriji vlide cevi za K 15 do K 16 za metarski cent plačati, medtem ko koštajo take cevi v Nemčiji le 8.20 K. Sicer se je pa te cene med visoko konjukturo na 22 K zvišalo, tako da so delale avstrijske železne fabrike s posebnim dobičkom v znesku 150 do 180%. Pa jim še to ni zadostovalo. Zahtevalo so te fabrike poleg tega ob občin in mest dodatek za 75 vin. in od industrijev z manjšo potrebo od 1 do 2 K. torej okroglo 200% več, kakor znajo cene na Nemškem. Proti takemu postopanju seveda tudi znižanje voznine za 30% prav nič ne pomaga.

Znana zadeva s cevmi v Pragi in enketa o zgradbi voznih parnikov so pojasnile naravnost nezalishane dogodke. Tako n. pr. je dokaz

zano, da so avstrijski podjetniki cevi iz kovanega železa iz Avstrije v Švicarsko izvozili, z kar se je moralno na švicarski meji 3 K colnine plačati; potem se je to blago kot „švicarski izdelek“ zopet v Avstrijo peljalo. Zato blago se je moralno na avstrijski meji zopet 13.30 K colnine plačati in se je vendar z dobičkom v Avstriji prodalo. Najbolj zanimivo je, da so te cevi vkljub dva kratni colnini in voznihi še vedno cenejše bile nego cevi, ki jih avstrijski konzument od domačih fabrik naroči. Zanimivo je tudi, da se je n. pr. veliko množino dolgega železa (Stabeisen) na srbsko mejo franko Semlin za 9 K oddalo, medtem ko se je isto železo na Nižjeavstrijskem za 20 K oziroma za 21 K prodajalo. S tem je zopet enkrat dokazano, da se železo za 60% ceneje v Srbijo pošilja, nego se ga v Avstriji prodaja.

Nova submisija postava je tudi napravila, da so pravzaprav državni razpisi popolnoma brez vrednosti, ker se inozemska podjetja konkurenco udeležiti ne morejo. Avstrijski kartelisti hočejo ravno doseči, da smoje javno odirati, kolikor se jim zljubi.

Vlada pa meče denar proč. To se je zgodilo n. pr. pri neki dobavi koteljskih cevi (začasa ministra Wrbe). Avstrijski kartel oferiral je cevi za 833.000 K; neka nemška fabrika jih je hotela dati za 613.000 K franko colnine, torej za 220.000 K ceneje; pri temu bi vlada še na colnini 180.000 K pridobila. Ali vlada se zato ni brigala in je raje z domačo oderuško fabriko barantala; taj je potem ceno za 129.150 K znižala. Tako je vrgla vlada čez 90.000 K denarja proč in je poleg tega na colnini 180.000 K izgubila, torej na leto **270.000 K izgube**. To kupilo z domačimi oderuhimi pa se je sklenilo za 5 let; gre se torej tukaj za **1.350 K denarja** dva kratna placa v celici. Seveda se je istotako z drugim takim blagom (mašine, šine, vagone itd.) delalo. Tu se gre že za stotiné milijonov, ki se jih na ta način izmeče in zapravi. Alpinska Montan-družba prodaja n. pr. šine v Jaffi (Aziji) za 13.10 K, torej ceneje kar kor doma v Donawitzu!!

Pri dolgem železu (Stabeisen), katerega potrebujejo zlasti tudi mali obrtniki, je stvar še bušja. To železo koštalo je l. 1910 v Nemčiji 12.20 K; na Avstrijskem pa 20.50 K; vagon takega železa košta torej pri nas za 700 K več nego v Nemčiji. Ker so avstrijske fabrike l. 1910 skupaj 30.387 vagonov takega železa izdelale, imelo so torej razven navadnega še 22 milijonov posebnega oderuškega dobička. Edino pri dolgem železu zaslužijo avstrijski tovarnarji na leto **27½ milijonov krov**.

Iz tega stališča mora priti nujna zahteva kmetov in obrtnikov, da se vstvari kartelsko postavo, ki bode tako odiranje ljudstva preprečila!

Zlate besede.

Gotovi voditelji pridigujejo, da naj kmetje svojo grudo zapustijo in k industriji gredo. Ali bi se moglo obširnejše za feodalizem in kapitalizem delati, nego da se jima — zemljo pripusti? Omenjeni ljudje računajo pač s tem, da one moči za obdelovanje svoje zemlje ljudi dobile ne bodoje. Jaz pa mislim, da bodoje po industrijskemu polomu zopet prišli, tisti kmetski ljudje, ki so enkrat s tako velikim upanjem v fabrike odšli. Ali prejšnji posestniki bodoje potem — hlapci. In ako bi že starci domačini nazaj ne prišli, dobi se čez potok še ljudi, Lahe, Slovane, končno tudi Kitajce, ki se bodoje kot kmetski delavci na naši zemlji vgnedzili. Na grudo pozabiti! Vedno zopet vprašam: Ali se dobi za prebivalca zemlje večje neumnosti?

Peter Rosegger.

Novice.

Naš kmetski koledar, ki si je tekom letoliko prijateljev pridobil, iz sel bodelos v pravem času. Že danes lahko rečemo, da